

Žáci s odlišným mateřským jazykem – diskuse

Kancelář veřejného ochránce práv
Brno, 21. listopadu 2017

Právní úprava – jednotná přijímací zkouška

- § 60 a násl. školského zákona + vyhláška č. 353/2016 Sb. o přijímacím řízení ke střednímu vzdělávání
- § 20 odst. 4 – osobám, které **získaly předchozí vzdělání** mimo území České republiky, se zkouška na žádost promíjí, nezbytnou znalost českého jazyka škola ověří pohovorem
- Informace MŠMT – rozhodující je, kde žák **ukončil základní vzdělávání**, zda v ČR nebo v zahraničí. Zdroj:
http://www.msmt.cz/uploads/O21/O211/prijimaci_zkousky/Informace_MSMT_4552_2017_3.pdf
- ostatní žáci s OMJ: § 60b odst. 4 – uzpůsobení podmínek pro žáky se SVP (více času, slovník, tlumočnick?), nutné doporučení PPP

Právní úprava – maturitní zkouška

- § 78 školského zákona
- vyhláška č. 177/2009 Sb., o bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou
- § 5 odst. 4 vyhlášky – žákovi podle § 20 odst. 4 školského zákona se na jeho žádost prodlužuje doba konání **didaktického testu o 30 minut** a **písemné práce** z českého jazyka a literatury **o 45 minut**, při konání didaktického testu má možnost použít **překladový slovník**, při konání písemné práce překladový slovník a **Slovník spisovné češtiny**
- osoby podle § 20 odst. 4 školského zákona = **v předchozích 8 letech pobývaly alespoň 4 roky mimo území České republiky**

1. Jak dlouho trvá osvojit si český jazyk?

- odborná otázka – existují výzkumy či data?
- pro srovnání – **zkouška z ČJ pro získání trvalého pobytu** po 5 letech pobytu na území ČR – **úroveň A1/A2**, vs. zkoušky na SŠ – **úroveň rodilého mluvčího – úroveň C1/C2**
- komunikativní jazyk vs. akademický jazyk

Ze zadání jednotné přijímací zkoušky

Otázka č. 12

Ve kterém z následujících úseků výchozího textu se vyskytuje **přívlastek postupně rozvíjející**:

- a) připomíná dramatický příběh z egyptské historie
- b) opustil tradiční náboženskou metropoli v Thébách
- c) už seděl na egyptském trůně devítiletý Tutanchamon
- d) však vysvětlit rodinné vztahy mladého krále nedokázal

Ze zadání maturitní zkoušky

*„Na Palachově příběhu mě zajímala **anatomie normalizace**.
Jak se **smyčka postupně utahovala**. Proč to lidé vzdávají,
proč se jich zmocňuje **apatie** a kdy se vytrácí energie
k odporu“*

- možný problém – význam slovních spojení a historický kontext, slovník pomůže pouze s významem jednotlivých slov, např. apatie

2. Dopad stávající právní úpravy do praxe?

- jednotná přijímací zkouška z českého jazyka
- společná část maturitní zkoušky z českého jazyka
- příklady dobré praxe
- zkušenosti z terénu

3. Je potřeba právní úpravu změnit?

- úprava pro žáky se SVP (delší čas, slovníky, asistent pedagoga, tlumočnick, úprava zadání, jiné)
- zkouška z českého jazyka jako cizího jazyka
- lehčí verze zkoušky
- intenzivní doučování zaměřené na zkoušky
- prominutí
- širší skupina žáků s OMJ (získání základního vzdělání mimo území ČR, alespoň 4 roky mimo území ČR)

Příklady ze zahraničí (1/3)

Německo

- přípravné třídy pro přijetí na SŠ – intenzivní výuka NJ jako druhého jazyka
- PO pro žáky s OMJ nároková až do 27 let věku
- masivní podpora výuky NJ + povinnost imigrantů navštěvovat jazykové a integrační kurzy

Příklady ze zahraničí (2/3)

Portugalsko

- snadnější verze maturitní zkoušky, pokud je znalost portugalštiny na úrovni A1 – B2
- možnost používat slovník

Rakousko

- žádné úlevy speciálně pro žáky s OMJ – pouze pro žáky se SVP

Příklady ze zahraničí (3/3)

Finsko

- přípravné třídy
- není jednotná přijímací zkouška na střední školy
- maturitní zkoušku z finštiny je možné skládat jako zkoušku z cizího jazyka (volitelné)

Obdobná úprava jako v ČR

- dílčí úpravy podmínek konání zkoušky – čas, slovníky
- Polsko, Slovinsko, připravuje se na Slovensku

Děkujeme za pozornost

Mgr. Barbara Kubátová
tel. 542 542 249
barbara.kubatova@ochrance.cz

Mgr. Veronika Bazalová
tel. 542 542 254
veronika.bazalova@ochrance.cz

Kancelář veřejného ochránce práv
Údolní 39
602 00 Brno
Czech Republic

www.ochrance.cz
www.eso.ochrance.cz – Evidence stanovisek ochránce
[www.facebook.com](https://www.facebook.com/ochranceprav): Veřejný ochránce práv – ombudsman
www.twitter.com/ochranceprav